

การมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้

ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก

People's Participation and Application of the Sufficiency Economy Philosophy that Affect the Development of the Quality of Life of People in Nakhon Nayok Province

สมชาย เพิ่มเพียร¹ ธนกรุต โพธิ์เงิน² วิทยา สุจริตธรรักษ์³

Somchai Phoemphian¹ Thanakrit Phoe-ngurn² Withaya Sucharitharugse³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก (2) วิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การวิจัยใช้วิธีแบบผสมผสาน โดยอ้างอิงแนวคิดของโคเฮนและอ์พฮอฟฟ์ แนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน แผนปฏิบัติราชการปี 2566–2570 และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 384 คน จากประชากร 260,117 คน ใช้ตารางของเครจีและมอร์แกน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ และประชาชน รวม 15 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอยู่ในระดับมาก ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาองค์กร และต่ำสุดคือส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก (2) ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ความพอประมาณ ความรู้ ความมีเหตุผล คุณธรรม และการตัดสินใจ ซึ่งสามารถพยากรณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 42.8 และ (3) แนวทางการพัฒนาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน พร้อมจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนทำงานร่วมกับรัฐอย่างมีระบบและมีแผนงานรองรับที่ชัดเจน

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จังหวัดนครนายก

¹ นักศึกษาปริญญาเอกผู้บัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี , E-Mail: Pornpan@northern.ac.th
Doctoral Student in Political Science, Faculty of Political Science, Pathum Thani University

² รองศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี , E-Mail: Dr_thanakrit@hotmail.com
Associate Professor Dr., Advisor, Political Science Program, Faculty of Political Science, Pathum Thani University

³ รองศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
Associate Professor Dr., Co-Advisor, Political Science Program, Faculty of Political Science, Pathum Thani University

Abstract

This research article aims to: (1) Examine the level of quality of life development among residents in Nakhon Nayok Province, (2) Analyze the influence of public participation and the application of the Sufficiency Economy Philosophy on quality of life development, and (3) Propose strategies to enhance the quality of life of the local population. The study employed a mixed-methods approach, based on the theoretical frameworks of Cohen and Uphoff, the Department of Community Development's operational plan (2023–2027), and the Sufficiency Economy Philosophy. The quantitative sample included 384 residents aged 18 and above, selected from a total population of 260,117 using Krejcie and Morgan's table. The qualitative component involved in-depth interviews with 15 participants, including local administrators, civil servants, and citizens. Findings revealed that: (1) The overall level of quality of life development was high across all four dimensions, with the highest average in organizational development and the lowest in grassroots economic promotion. (2) Five key factors—moderation, knowledge, reasonableness, morality, and decision-making—significantly influenced quality of life development, jointly predicting 42.8% of the variance at a significance level of .05. (3) Recommended strategies include promoting citizen participation in all stages—policy-making, decision-making, implementation, benefit-sharing, and evaluation—and establishing community committees to collaborate systematically with government agencies, supported by clear and actionable plan

Keywords: People's Participation, Application of the Sufficiency Economy Philosophy, Development of the Quality of Life of People, Nakhon Nayok Province

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและได้พระราชทานความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงการดำรงชีวิต ของประชาชนในทุกกระดับ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินในทางพอเพียง โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้เท่าทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่ เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ทรงให้ความสำคัญการพัฒนาที่สมดุล มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น เริ่ม

ด้วยการสร้างพื้นฐานให้มีความเข้มแข็งในด้านความพออยู่พอกิน การพัฒนาสุขภาพอนามัย การปรับปรุงสิ่งแวดล้อม และการพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้นต่อไป นอกจากนี้ปรัชญายังให้หลักการพัฒนาที่ เน้นองค์รวมโดยมุ่งความสุขของบุคคล ทั้งด้านวัตถุ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์โดยชี้ให้มีความรู้เท่าทันผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอกโดยอาศัยความรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนผนวกด้วยการเสริมสร้างจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติปัญญาและความพร้อมที่จะรับความผันผวนของการเปลี่ยนแปลง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกันบนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์ เงื่อนไข ระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบันอนาคตอันใกล้ และศักยภาพของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสมดุลในมิติต่าง ๆ ทั้งความสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถ ในการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงความสมดุลของการกระจายโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคน และพื้นที่ และความสมดุลทางธรรมชาติเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการบริหารจัดการองค์ความรู้ต่าง ๆ ของประเทศให้พร้อมรับกับความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ นอกจากนี้ในการวางแผนและการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติต้องอาศัย องค์ความรู้ทางวิชาการที่รอบด้านและพิจารณาด้วยความรอบคอบ ควบคู่กับการยึดถือผลประโยชน์ ของประชาชนส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และมุ่งมั่นผลักดันให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570))

ในปัจจุบันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกหน่วยงาน ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินงานอยู่ได้ท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม เป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ, 2554: 7)

ผู้วิจัยเห็นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร สามารถนำไปใช้ในหลากหลายมิติ ซึ่งเป็นไปได้ว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจังหวัดนครนายกได้ดีและนำมาปรับใช้ โดยมุ่งเน้นถึงกลยุทธ์การบริหารงานงานเพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่สมดุล มั่นคง และทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และเติบโตอย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก
2. เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายกในภาพรวม
3. เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก

สมมติฐานในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการมี 4) ส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี 4) ด้านความรู้ 5) ด้านคุณธรรม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก เท่านั้นโดยมีตัวแปรอิสระ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้านได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ ด้านการประเมินผลได้นำทฤษฎีของ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (1980) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ที่ ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม ตัวแปรตาม การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ด้านการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน และด้านการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล

2. ด้านประชากร การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายก จำนวนทั้งสิ้น 260,117 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้นำท้องถิ่น	จำนวน 5 คน
2. ข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน 5 คน
3. ประชาชนทั่วไป	จำนวน 5 คน

3. ด้านระยะเวลา การวิจัยในครั้งนี้ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2567 ถึง มกราคม 2568

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี mixed methods research ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) และเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดนครนายก มีจำนวนทั้งสิ้น 260,117 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดนครนายก 2566) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 384 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการมี 4) ส่วนร่วมรับผลประโยชน์ รวมจำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม รวมจำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง การสร้างความร่วมมือ และส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล รวมจำนวน 20 ข้อ

คำถามเป็นคำถามเชิงบวก (positive) คือ คำถามสนับสนุน โดยแบบสอบถามขอข้อความคำถามเป็นมาตรฐานประมาณค่าของของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดน้ำหนักคะแนน (scoring) ของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะเชิงบวก ได้ดังนี้

คะแนน	ระดับการมีส่วนร่วม
คะแนนค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
คะแนนค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	มีส่วนร่วมในระดับมาก
คะแนนค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
คะแนนค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
0.51 - 0.70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
0.31 - 0.50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
0.01 - 0.30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกทิศทางความสัมพันธ์เมื่อ

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมายเป็น - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงข้ามกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก

2. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม

3. นำเสนอร่างแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ทำการตรวจสอบ

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ให้คำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

ทำการตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด, 2553 ดังนี้

ถ้าคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์ ได้ +1 คะแนน

ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่ ได้ 0 คะแนน

ถ้าคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์ ได้ -1 คะแนน

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ได้ประเมินมารองลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการจนได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1 จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง (reliability)

3. การนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับประชาชนในจังหวัดปราจีนบุรีจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum S_1^2}{\sum S_1^2} \right\}$$

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_1^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

$\sum S_1^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งหมด

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .87 ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้จะได้ข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจัดทำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่จะแจกแบบสอบถาม คือ ประชาชนในจังหวัดนครนายก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด พร้อมหนังสือของคณะรัฐศาสตร์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดนครนายก โดยวิธีการออกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัสนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้
 - 2.1 การวิจัยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
 - 2.2 การวิจัยระดับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบกับเกณฑ์
 - 2.3 วิเคราะห์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่าวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และการจดบันทึกการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน
 - 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย Mean (\bar{X})
 - 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation (S. D.)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย หรือสมการพยากรณ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก วิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรพยากรณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ด้วยวิธีการเลือกแบบคัดเลือกเข้า (Enter Method) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามา

ผลการวิจัย

1) ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูงมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และด้านการส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) วิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก พบว่า ตัวแปรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ (X_5) ด้านความรู้ (X_8) ด้านความมีเหตุผล (X_6) และด้านคุณธรรม (X_9) และด้านการตัดสินใจ (X_1) ร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ได้ร้อยละ 42.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	.341	.386		.885	.377
การมีส่วนร่วมของประชาชน					
ด้านการตัดสินใจ (X_1)	-.146	.051	.117	-2.884	.004*
ด้านการดำเนินงาน (X_2)	.012	.050	.011	.233	.816
ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์(X_3)	.046	.053	.039	.883	.378
ด้านการประเมินผล(X_4)	.002	.060	.001	.029	.977
การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้					
ด้านความพอประมาณ (X_5)	.695	.061	.503	11.335	.000*
ด้านความมีเหตุผล (X_6)	.224	.084	.257	-2.680	.008*
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (X_7)	-.093	.137	-.110	-.678	.498
ด้านความรู้ (X_8)	.338	.114	.388	2.960	.003*
ด้านคุณธรรม (X_9)	.264	.075	.243	3.529	.000*

R = 0.654 , R Square = 0.428 , Adjuster R Square =0.415
Std. Error of the Estimate = 0.693448 F = 32.423 , Sig = 0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปร การมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก โดยพิจารณาจากค่า Sig .05 ซึ่งมากกว่ากว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดที่ .05

พบว่า คะแนนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ด้านความพอประมาณ (X_5) ด้านความรู้ (X_8) ด้านความมีเหตุผล (X_6) และด้านคุณธรรม (X_9) และด้านการตัดสินใจ (X_1) ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก (Y) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบคะแนนมาตรฐาน(Bata) มีค่าเท่ากับ .503, .388, .257, .243 และ .177 โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ด้านความพอประมาณ (X_5) ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก (Y) สูงสุด ด้านการตัดสินใจ (X_1) ต่ำสุด มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก มีค่า (R) เท่ากับ 0.654 นอกจากนี้ค่า (R Square) มีค่าเท่ากับ 42.80 และมีความคลาดเคลื่อนในการ

พยากรณ์ .386 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .314 + .503(\text{ด้านความพอประมาณ } (X_5)) + .388(\text{ด้านความรู้ } (X_8)) + .257(\text{ด้านความมีเหตุผล } (X_6)) + .243(\text{ด้านคุณธรรม } (X_9)) + .117(\text{ด้านการตัดสินใจ } (X_1))$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.695(\text{ด้านความพอประมาณ } (X_5)) + 0.264(\text{ด้านคุณธรรม } (X_9)) + 0.338(\text{ด้านความรู้ } (X_8)) + 0.146(\text{ด้านการตัดสินใจ } (X_1)) + 0.224(\text{ด้านความมีเหตุผล})$$

3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ควรมุ่งเน้นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกมิติของการดำรงชีวิต โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำงานร่วมกับภาครัฐอย่างเป็นระบบ มีแผนงานรองรับที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเสริมพลังการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งควรจัดให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

4) สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครนายก ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นสิ่งที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นกลไกสำคัญในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของประชาชนในจังหวัดนครนายก พบว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงได้สามารถสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน มีศักยภาพในการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีสมรรถนะสูงได้

สรุปผลการวิจัย

1. อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก พบว่าตัวแปรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ (X5) ด้านความรู้ (X8) ด้านความมีเหตุผล (X6) และด้านคุณธรรม (X9) และด้านการตัดสินใจ (X1) ร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ได้ร้อยละ 42.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .314 + .503(\text{ด้านความพอประมาณ } (X_5)) + .388 (\text{ด้านความรู้ } (X_8)) + .257 (\text{ด้านความมีเหตุผล } (X_6)) + .243 (\text{ด้านคุณธรรม } (X_9)) + .117(\text{ด้านการตัดสินใจ } (X_1))$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.695 (\text{ด้านความพอประมาณ } (X_5)) + 0.264(\text{ด้านคุณธรรม } (X_9)) + 0.338(\text{ด้านความรู้ } (X_8)) + 0.146(\text{ด้านการตัดสินใจ } (X_1)) + 0.224 (\text{ด้านความมีเหตุผล})$$

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก มุ่งเน้นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกมิติของการดำรงชีวิต โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนเพื่อทำงานร่วมกับภาครัฐอย่างเป็นระบบ มีแผนงานรองรับที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเสริมพลังการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งควรจัดให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ การฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงได้สามารถสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน มีศักยภาพในการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีสมรรถนะสูงได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ พบว่า การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ชูตินันทกุล (2561) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต : กรณีศึกษา กำลังพลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลการศึกษาพบว่า กำลังพลของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับที่มากเช่นกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ควรให้ความรู้ส่งเสริมปลูกฝังให้กำลังพลเห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญ และคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตสำเร็จ สามารถอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสามารถสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมคิดร่วมกันทำมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จันทร์แดง และจ่านง อติวัฒน์สิทธิ์ (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหาร จัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน 2) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพการจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน 3) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบ คือ การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณา การตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ 1) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคี สนับสนุน 2) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง 3) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็งคือ แนวทางด้าน การฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้าน การปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้าน การดำรงอยู่ของชุมชน

1.2 ด้านการส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง พบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาช่วยสร้างและพัฒนากลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากให้ดีขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาอภิชาติ พรสุทธิชัยพงศ์ (2563) เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากนี้ได้้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือของภาคีภาครัฐหลายฝ่าย ผนึกกำลังกัน ประกอบด้วย 3 ภาคี ได้แก่ 1 ภาคีภาครัฐ ได้แก่ พัฒนาชุมชนจังหวัด เกษตรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด 2) ภาคีภาคเอกชน ได้แก่ องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมจังหวัด และ 3) ภาคีภาคประชาสังคม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ กลุ่มผู้ผลิตข้าว-ผักอินทรีย์ ในการขับเคลื่อนการสร้างโซ่คุณค่าของกรผลิตอาหารปลอดภัยในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้เกิดเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ของชุมชนและสังคมโดยการร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากในพื้นที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และพัฒนาให้เกิดกลไกการทำงานที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาโซ่แห่งคุณค่าของอาหารปลอดภัยเชื่อมโยงทั้งในระดับตำบล โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายการขับเคลื่อนในเชิงพื้นที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตข้าวหลงลูและเครือข่ายเพื่อเป็นต้นแบบในการการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการสานพลังภาคีภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และความมั่นคงทางรายได้ 2. เครือข่ายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ เกิดจากหลักการและวิถีชีวิตการปฏิบัติได้มีการขยายขอบเขตไปสู่การดำเนินการในมิติต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านสังคม

เศรษฐกิจชุมชน ทรัพยากรชุมชน และการบริหารจัดการชุมชน เพื่อพัฒนาหลักคุณภาพชีวิต เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันมีความซับซ้อนทางสังคมวิถีชีวิตมากขึ้น มีการแสวงหาความพึงพอใจที่เป็นลักษณะเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการของตน และกลุ่มบุคคล จากความหลากหลาย และความต้องการทางสังคม 3.รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ พบว่า การพัฒนาและการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่น ให้ครบวงจรมากที่สุด มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาดการผลิตอาหารและความจำเป็นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันสำหรับคนในพื้นที่อย่างพอเพียง และพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือธุรกิจของชุมชน (ในมิติของการเกื้อกูลเอื้อเฟื้อ การมีส่วนร่วมของคนในตำบล)ต่าง ๆ ทั้งขนาดย่อมหรือขนาดใหญ่ขึ้น โดยใช้ทั้งความรู้ที่สั่งสมในพื้นที่หรือที่เป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมของพื้นที่ และมีการพัฒนาให้ทันสมัย พร้อมกับมีเทคนิค วิทยาการและความรู้เทคโนโลยี มาพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับตลาด หรือสังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนและชุมชนท้องถิ่นโดยรวมสามารถพึ่งตนเอง มีรายได้มากกว่ารายจ่าย และสามารถพัฒนาเป็นผู้ผลิต ผู้สร้างงานบริการต่างๆ จากท้องถิ่นที่เข้มแข็ง สร้างสรรค์ หลากหลาย มีเอกลักษณ์ ทันสมัย และเชื่อมโยงกับระบบตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาช่วยสร้างและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ชูตินันท์กุล (2561) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต : กรณีศึกษา กำลังพลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลการศึกษาพบว่า กำลังพลของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และ มีการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับที่มากเช่นกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ควรให้ความรู้ส่งเสริมปลูกฝังให้กำลังพลเห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญ และคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตสำเร็จ

1.4 ด้านการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง และมีธรรมาภิบาล พบว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาช่วยปรับตัวให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีอาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ชูตินันท์กุล (2561) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต : กรณีศึกษา กำลังพลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลการศึกษาพบว่า กำลังพลของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และ มีการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในระดับที่มากเช่นกัน ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ควรให้ความรู้ส่งเสริมปลูกฝังให้กำลังพลเห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญ และคุณค่าของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตสำเร็จ

2) วิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก พบว่าตัวแปรจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความพอประมาณ (X_5) ด้านความรู้ (X_8) ด้านความมีเหตุผล (X_6) และด้านคุณธรรม (X_9) และด้านการตัดสินใจ (X_1) ร่วมกันพยากรณ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ได้ร้อยละ 42.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) ที่ทรงเน้นว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” โดยมีเงื่อนไขสำคัญคือ “ความรู้และคุณธรรม” ซึ่งจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มั่นคงและสมดุล นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ (2554) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนเป็นฐานสำคัญ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน ทั้งนี้ ด้านการตัดสินใจ (X_1) ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของประชาชนในการใช้เหตุผลและความรู้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพึ่งพาตนเองและการพัฒนาแบบยั่งยืนในระดับพื้นที่ โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนควบคู่กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายกให้ดีขึ้นอย่างมีระบบและมีทิศทางสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชาติที่มุ่งเน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครนายก ซึ่งยังมีบางข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสมควรได้รับการเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

1. **ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน** สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้ควรจะดำเนินการโดยดำเนินการจัดเป็นโครงการหรือประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ได้ ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และรู้จักวิธีการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจและการพัฒนา 4) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพให้กับประชาชน 5) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน 6) ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน 7) ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา 8) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น 9) ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีในชุมชน 10) ส่งเสริมให้ประชาชนลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอก 11) ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน 12) สร้างกลุ่มอาชีพและการสหกรณ์ 13) ช่วยพัฒนาการศึกษาและสร้างทักษะ 14) ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน และ 15) สร้างความร่วมมือในชุมชน

2. ด้านการส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง สามารถส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงได้ควรจะดำเนินการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการผลิตและบริการภายในชุมชน 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการทำเกษตรอย่างยั่งยืน 3) สร้างความเข้มแข็งในชุมชน 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะที่จำเป็นในการพัฒนารูปร่างของตนเอง 5) ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ 6) สร้างตลาดสินค้าชุมชน 7) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้และได้พัฒนาความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 8) ส่งเสริมการผลิตและบริการในชุมชน 9) สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร 10) พัฒนาความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนให้กับประชาชน 11) พัฒนาทักษะอาชีพ 12) สร้างระบบการเงินที่เข้าถึงง่าย 13) สร้างความเข้มแข็งในชุมชน 14) สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิต การตลาด และการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ 15) ส่งเสริมให้ประชาชนรู้วิธีใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชน สามารถสร้างความร่วมมือและส่งเสริมบทบาทเครือข่ายการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะดำเนินการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีจิตสำนึกในชุมชน 2) ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและรักษาสิ่งแวดล้อม 3) ส่งเสริมให้ประชาชนสร้างรายได้และอาชีพในชุมชน 4) กระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนต่างๆ 5) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน 6) สร้างความตระหนักรู้ 7) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาชุมชน 8) ส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ไม่ยึดติดกับการบริโภคอย่างเดียว 9) สร้างเครือข่าย โดยการเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน 10) ช่วยให้ประชาชนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน 11) ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถปรับปรุงและพัฒนาโครงการได้อย่างต่อเนื่อง 12) สร้างความรู้และความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 13) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมต่างๆ 14) สร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ 15) ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4. ด้านการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีสมรรถนะสูง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในองค์กรในจังหวัดนครนายกจึงมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและมีสมรรถนะสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะดำเนินการ ดังนี้ 1) พัฒนาองค์กรให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรกับประชาชน 3) พัฒนาให้องค์กรสามารถปรับตัวและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ได้ 4) ส่งเสริมให้องค์กรสามารถจัดการกับความเสี่ยต่างๆ ได้ดีขึ้น 5) เสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กร 6) ช่วยให้องค์กรสามารถเติบโตได้ในระยะยาว 7) ส่งเสริมให้องค์กรมีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 8) สร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร 9) กระตุ้นให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพัฒนาองค์กร 10) ส่งเสริมให้องค์กรมีความยืดหยุ่น 11) กระตุ้นให้เกิดการคิดค้นและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ที่ตอบโจทย์การพัฒนาอย่างยั่งยืน 12) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กรในการตัดสินใจและวางแผน 13) พัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในองค์กร 14) สนับสนุนการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ 15) ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถจัดการทรัพยากรอย่างพอเพียง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละพื้นที่ระดับจังหวัด และระดับภาค เป็นต้น เพื่อผลการศึกษาวิจัยในการจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. ควรศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างความสำเร็จกับความล้มเหลวของการมีส่วนร่วมในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละพื้นที่ทั้งประเทศเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. (พ.ศ. 2566 – 2570). *แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี*. กรุงเทพมหานคร.

<https://plan.cdd.go.th/th/content/category/detail/id/211/iid/199997>

สำนักงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13* (พ.ศ. 2566 – 2570). วีเจ พรีนติ้ง. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550).*ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: แนวทางสู่ความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พระครูใบฎีกาอภิชาติ พรสุทธิชัยวงศ์. (2563). *เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจสังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

<http://mcur.mcu.ac.th:8080/jspui/bitstream/123456789/612/1/2563-005>

วารุณี ชุตินันท์กุล. (2561). *การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต : กรณีศึกษา กำลังพลวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร*. สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

วิทยา จันทร์แดง และจางงค์ อติวัฒนสิทธิ์. (2555). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน*. ปรินญาณิพนธ์ปริญาดุษฎีบัณฑิต.

อาคม เดิมพิทยาไพสิฐ. (2554). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Krejcie R.V., and D.W. Morgan. (1970).Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. New York: World Developments. Erwin, W .